

‘FNV-bond trok terecht aan de bel’

De FNV heeft met een compromis de interne crisis rond pensioenen bezworen. ‘Het oude plan was veel te radicaal.’

Door **Elsbeth Stoker**

Nu de interne crisis bij FNV voorbij is, kunnen de onderhandelingen met de werkgevers en minister Kamp (Sociale Zaken) over de toekomst van het pensioenstelsel weer beginnen. ‘Ik ben blij dat het concept-akkoord van maart van tafel is’, zegt Laurens Roodbol. De pensioenspecialist is directeur van consultancybureau Milliman en voormalig bestuurslid van het Actuarieel Genootschap.

Wat was er mis met het concept-akkoord van maart?

‘Het was veel te radicaal. Nu heb je nog een nominaal recht op je pensioen, oftewel: je weet hoe hoog je pensioenuitkering in absolute zin zal worden. Dit nominale recht zou vervangen worden door marges. Dat is nogal wat. Je neemt dan heel veel zekerheid weg van mensen.’

‘En wat krijgen ze daar voor terug? De belofte dat men zo snel mogelijk zal indexeren, oftewel dat je uitkering mee zal stijgen met de inflatie. Dit wilde men bereiken door de toezichtregels te versoepelen. Toezicht houder De Nederlandsche Bank werd in dat model verder op afstand gezet. Op deze manier krijgen de fondsen meer vrijheid om risicovoller te beleggen; de gedachte is dat als je meer risico’s neemt, het rendement op langere termijn hoger zal zijn.’

‘Hier kun je – gezien de ervaringen in het laatste decennium – vraagtekens bij zetten. Er is een reëel risico dat het rendement alsnog tegen zou vallen.’

‘Als het fout zou lopen, zou dat dubbel zuur zijn voor de deelnemer

FNV-voorzitter Agnes Jongerius staat vrijdag voor het hoofdkantoor van de vakcentrale in Amsterdam de pers te woord; rechts Bondgenoten-voorzitter Henk van der Kolk.

Foto Evert Elzinga / ANP

Het probleem is echt niet zo erg dat je zo radicaal moet ingrijpen

Laurens Roodbol
Pensioenspecialist

van het pensioenfonds: je wordt vooraf gekort om meer risicobudget te genereren en later nog eens omdat het rendement tegen is gevallen.’

Dus het was terecht dat FNV Bondgenoten aan de bel trok?

‘Ja, absoluut. Bondgenoten stelt een paar wijzigingen voor, maar blijft dicht bij het huidige stelsel. Mensen willen zekerheid, het roept veel emoties op als je die zekerheid over de hoogte van het pensioen afneemt. Ze ervaren een korting van hun pensioenaanspraak als een veel groter probleem dan het uitblijven van indexatie. Hoewel het misschien voor je koopkracht uiteindelijk niets uitmaakt, hebben mensen toch het gevoel dat ze iets verliezen als er afgestempeld wordt.’

‘De maatregelen die in het aanvankelijke conceptakkoord werden

voorgesteld, gingen te ver. Het probleem is echt niet zo erg dat je zo radicaal moet ingrijpen. We komen uit een moeilijke tijd. Maar de gemiddelde dekkingsgraad ligt inmiddels weer rond de 112. Dat is nog niet genoeg, maar wel een eind in de goede richting.’

Vrijdag sloten de FNV-bonden een compromis. Men wil werken met een hogere zekerheidsmaat, maar wil fondsen die in de problemen komen wel de vrijheid geven om zelf een oplossing te vinden. Wat vindt u hiervan?

‘Hoewel de details nog niet bekend zijn, verwacht ik dat het nieuwe akkoord een verbetering zal zijn. Het is minder radicaal dan het conceptakkoord van maart. Het laat meer ruimte aan fondsen om de solidariteit tussen oud en jong naar eigen inzicht in te vullen.’

Maar ook in het nieuwe voorstel van FNV wordt de hoogte van je pensioenuitkering niet meer gegarandeerd.

‘Dat klopt. Maar het gaat een stuk minder ver dan het akkoord van maart. De garantie wordt enkel in bepaalde noodsituaties losgelaten. In het akkoord van maart worden op voorhand de ‘gegarandeerde’ verworven aanspraken afgestempeld. Het idee dat de overheid met de wet in de hand deze verworven rechten met een pennestreek kan doorhalen, vind ik uitermate zorgwekkend.’

Is dit de beste oplossing?

‘Dit is niet het beste, maar in ieder geval beter. In het oude voorstel wilde men DNB op een grote afstand plaatsen, ook in het nieuwe voorstel wil men iets meer lucht van DNB. Dat laatste vind ik oké. Maar je moet niet zeggen: we zijn in de problemen gekomen door de toezichthouder en de strenge regels. Je kunt ook jezelf in de spiegel aankijken en je afvragen of je je werk niet beter had kunnen doen. Uiteindelijk komt het erop neer dat de pensioenfondsen slimmer met beleggingsrisico's moeten omgaan.’

Welke generatie betaalt de rekening?

‘In beide gevallen betalen de ouderen de rekening. In het oude concept-akkoord verloren de ouderen hun recht op een gegarandeerd pensioen, terwijl ze hier wel hun hele leven voor hadden betaald. In ruil daarvoor krijgen ze de belofte voor betere indexatie. Die belofte is verre van gegarandeerd.’

‘Stel: je huidige aanspraak op pensioen is gelijk aan 1.000 euro. Nu wordt die belofte ingetrokken en wordt om ruimte te genereren voor riskantere beleggingen je aanspraak op pensioen verlaagd tot bijvoorbeeld 800 euro. Je krijgt wel de belofte dat er sneller geïndexeerd zal worden. Maar of dat laatste echt zal gebeuren, weet je niet. Men verwacht het wel. Dat vraagt een behoorlijke solidariteit van ouderen.’

‘Als men kiest voor een hogere zekerheidsmaat en de voorkeur geeft aan het aansterken van de buffers boven indexeren, dan betalen de ouderen de rekening ook. Die 1.000 euro blijft min of meer in tact, maar het zal langer duren voordat er weer geïndexeerd kan worden.’